

21-3. ábra. A megtakarítási függvény a fogyasztási függvény tükröképe

A megtakarítási függvényt úgy kapjuk meg, hogy levonjuk a fogyasztást a jövedelemből. A megtakarítási függvény grafikus képe a 21-2. ábrán levő 45°-os egyenes és a fogyasztási függvény vertikális különbségének ábrázolásával nyerhető. Mint láthatjuk, 25 ezer dollárnál van a B fedezeti pont, akárcsak a 21-2. ábrán.

a zérus megtakarítási vonal alatt húzódik az A pontban. A B ponttól jobbra a megtakarítás pozitív, mert a megtakarítási függvény itt a zérus megtakarítási vonal fölött halad.

A „határ” vagy „marginális” kifejezéssel a növekményre vagy pótlólagos egységekre utalunk mindenütt a közgazdaságtanban. A „határkötség” például egy pótlólagos kibocsátásegység megtermelésének többletköltségét jelenti. A „fogyasztási hajlandóság” kifejezés a fogyasztás kívánatos szintjére utal. Az MPC ennek megfelelően a fogyasztás azon növekménye vagy többlete, amely a rendelkezésre álló jövedelem egy újabb pénzegységének köszönhető.

3. **A fogyasztási határhajlandóság**

A modern makroökonomia különleges figyelmet szentel annak, hogyan reagál a fogyasztás a jövedelem változásaira. E fogalmat fogyasztási határhajlandóságnak nevezzük, rövidítve (MPC).

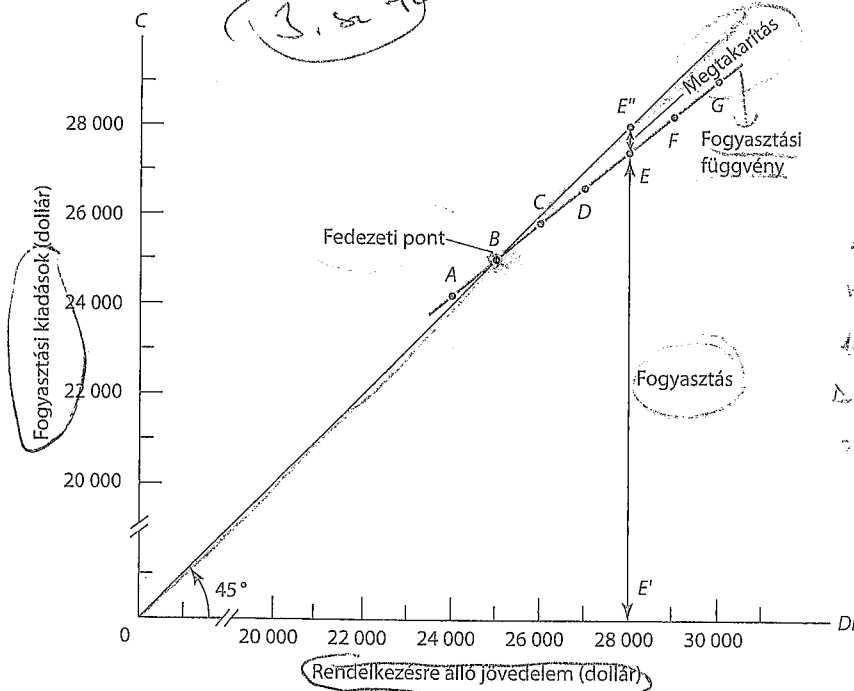
A 21-4. táblázat átrendezi a 21-3. táblázat adatait áttekinthetőbb formára. Először győződjünk meg a két táblázat közötti hasonlóságról! Azután vizsgáljuk meg az 1. és 2. oszlopokat, amelyekről leolvasható, hogyan növekszik a fogyasztási kiadás a jövedelem emelkedésével.

A fogyasztási határhajlandóság az az összeg, amelyet az emberek elfogyasztanak a rendelkezésre álló jövedelmük egy pótlólagos egységéből.

21-4. táblázat. Fogyasztási és megtakarítási határhajlandóság

	1. Rendelkezésre álló jövedelem (adózás után) (dollár)	2. Fogyasztási kiadások (dollár)	3. Fogyasztási határhajlandóság MPC	4. Nettó megtakarítás (dollár) 4. = 1. - 2.	5. Megtakarítási határhajlandóság MPS
A	24 000	24 200	$800/1000 = 0,80$	-200	$200/1000 = 0,20$
B	25 000	25 000		0	
C	26 000	25 800	$800/1000 = 0,80$	200	$200/1000 = 0,20$
D	27 000	26 600	$800/1000 = 0,80$	400	$200/1000 = 0,20$
E	28 000	27 400	$800/1000 = 0,80$	600	$200/1000 = 0,20$
F	29 000	28 200	$800/1000 = 0,80$	800	$200/1000 = 0,20$
G	30 000	29 000	$800/1000 = 0,80$	1 000	$200/1000 = 0,20$

A rendelkezésre álló jövedelem minden egyes el nem fogyasztott pénzegységét megtakarítjuk. Részben a fogyasztás, részben a megtakarítás növelésére fordítjuk a rendelkezésre álló jövedelem minden újabb pénzegységét. Ebből kiindulva kiszámolható a fogyasztási határhajlandóság (MPC) és a megtakarítási határhajlandóság (MPS).



21-2. ábra. A fogyasztási függvény megszerkesztése

Az A, B, C...G pontokat összekötő vonal a fogyasztási függvény. A vízszintes tengelyen mérjük fel a rendelkezésre álló jövedelmet (DI). A fogyasztási függvény a DI különböző értékeihez rendeli hozzá a háztartás fogyasztásának pénzben kifejezett értékét (C). Jegyezzük meg, hogy a fogyasztás emelkedik a DI növekedésével. A 45°-os egyenes segítségével meg lehet határozni a fedezeti pontot, és szembetűnőbb vele a nettó megtakarítás.

Forrás: 21-3. táblázat.

A 45°-os egyenes közvetlenül megmutatja, hogy a fogyasztási kiadás nagyobb-e vagy kisebb a rendelkezésre álló jövedelemnél, esetleg épp egyenlő vele. A fogyasztási függvény és a 45°-os egyenes metszéspontja a fedezeti pont, ahol a rendelkezésre álló jövedelem éppen fedezi a fogyasztási kiadásokat.

A fedezeti pont a B pont a 21-2. ábrán. Itt a fogyasztási kiadás épp egyenlő a rendelkezésre álló jövedelemmel; a háztartás nem vesz fel hitelt, és nem takarít meg. A fogyasztási függvény a 45°-os egyenes alatt fut a B ponttól jobbra. Az E' és E pont közötti nyíl a jövedelem és a fogyasztás összefüggését mutatja a 21-2. ábrán. A fogyasztás nagysága 27 400 dollár 28 ezer dolláros jövedelem mellett (lásd a 21-3. táblázatot). Láthatjuk, hogy a fogyasztás kisebb a jövedelemnél, hiszen a fogyasztási függvény a 45°-os egyenes alatt fut az E pontban.

Amit a háztartás nem költ el, az lesz a megtakarítása. A 45°-os egyenes segítségével meghatározható, mennyit takarít meg a háztartás. A nettó megtakarítás a fogyasztási függvény és a 45°-os egyenes közötti függőleges távolság, ahogyan azt az EE'' megtakarítási nyilacska jelzi.

A 45°-os egyenes megmutatja, hogy a háztartás többet költ jövedelménél a B ponttól balra. A fogyasztás a jövedelmet a „negatív megtakarítás” nagyságával haladja meg, ezt a fogyasztási függvény és a 45°-os egyenes függőleges távolságával mérjük.

Tekintsük át az eddigieket!

A fogyasztás pontosan egyenlő a jövedelemmel a 45°-os egyenes bármely pontjában, itt a háztartás megtakarítása nulla. Ha a fogyasztási függvény a 45°-os egyenes fölött halad, a háztartás túlköltekezik. Ha a fogyasztási függvény a 45°-os egyenes alatt húzódik, a háztartás megtakarítása pozitív. A negatív vagy pozitív megtakarítás összegét mindig a fogyasztási függvény és a 45°-os egyenes közötti függőleges távolsággal mérjük.

### A megtakarítási függvény

A megtakarítási függvény a megtakarítás és a jövedelem közötti kapcsolatot mutatja. A függvényt a 21-3. ábrán rajzoltuk meg. A rendelkezésre álló jövedelmet ismét a vízszintes tengelyen mérjük; a függőleges tengelyen viszont most a megtakarítás szerepel, akár pozitív, akár negatív az értéke.

Ez a megtakarítási függvény közvetlenül a 21-2. ábrából származik. Értékeit a 45°-os egyenes és a fogyasztási függvény közötti függőleges távolságok adják. Az A pontban például azt láthatjuk a 21-2. ábrán, hogy a háztartás megtakarítása negatív, mert a fogyasztási függvény a 45°-os egyenes fölött fut. A 21-3. ábra közvetlenül jelzi a túlköltést, a megtakarítási függvény